

Zveza med Italijo, Nemčijo in Japonsko skrbi tudi Ameriko

Washington, 9. novembra. o. Prva ameriška poročila o vtisu, ki ga je naredil podpis protikomunistične zveze med Italijo, Nemčijo in Japonsko v ameriški javnosti, so zelo značilna in pomembna zaradi tega, ker segajo zelo daleč. Po ameriškem mnenju bo podpis te pogodbe odločilno vplival na sestanek devetih držav v Bruslju. Bruseljska konferenca ne bo mogla iti mirno mimo tega dejstva. Ameriško časopisje je mnenja, da ta protikomunistična zveza ni tako nevarna po svojih zunanjih določbah, kakor pa po tem, da ustvarja podlago za neomejeno politično udejstvovanje teh treh držav po vsem svetu. Pod pretezo, da se bore proti komunizmu, lahko te države začne s svojim udejstvovanjem kjerkoli na svetu, bodisi vsaka zase, bodisi skupno. To je v zvezi z nemškimi zahtevami za vrnitev kolonij. Boj proti komunizmu bo vsako tako dejanje opravičeval. Lahko si te tri države iščejo zaveznikov ne le v Evropi, marveč prav tako v Ameriki. Če bi prišlo do tega, da se katera ameriška država pridruži tej zvezi, bo s tem idejna enotnost ameriške celine razbita in vseameriška skupnost, ki so jo ustvarili lani v Buenos Airesu, bo šla v kosce. Konferenca v Buenos Airesu je ustvarila enotno ameriško fronto proti slehernemu tujemu poseganju v ameriške zadeve. Kljub vsem izjavam predsednika Roosevelta, da bo Amerika nastopila za ureditev spornih vprašanj v Evropi in ostalem svetu, je ameriško javno mnenje slej ko prej za to, da ostanje Združene države same zase in skrbje za svojo bodočnost ter svoj blagor. Prav zaradi tega morajo Združene države odločno nasprotovati sleherni zvezi, ki bi utegnila motiti Ameriko pri njenem političnem in gospodarskem delu na ameriški celini.

Pomorsko oboroževanje iz strahu pred Japonci?

Washington, 9. novembra. Poročilo ameriškega mornariškega ministra kaže, da bo USA prihodnje leto zgradila novih vojnih ladij v tolikšnem šte-

vilu, da bo to rekord za mirno dobo. Poročilo zahteva, da se na prihodnjem zasedanju kongresa dovoli kredit za gradbo dveh novih linijskih ladij po 12 milijonov funtov. Dalje zahteva Swanson, da se kongresu čimprej predloži odobritev kredita 3.200.000 funtov sterlingov za križarke in za manjše pomožne enote. Potrebno je, da se nekatere ladje dajo čimprej v delo že glede na nov delovni čas in na nove meze; zaradi teh novih socialnih določil terja gradba ladij več časa in večjih izdatkov kakor doslej. Mornariški minister strogo upošteva to, da se pri izvrševanju njegovih naročil ne bodo slišale pritožbe o izrabljanju delavstva, o prepovedanih nagradah itd.

Poročilo utemeljuje dalje potrebo o povečanju števila aktivnih častnikov v vojni mornarici in zvi-

šanju plač častnikom, podčastnikom in mornarjem. Iz poročila se vidi, da je vlada USA zadnje proračunsko leto dala v delo 38 novih ladij. V utemeljevanju svojih trditev poudarja poročilo dalje, da je USA preteklo proračunsko leto vzela iz obrata 30 zastarelih enot vojne mornarice. Dne 1. julija t. l., to je na dan, ko se je začelo sedanje proračunsko leto, je bilo v gradbi 70 novih enot vojne mornarice, bodisi iz preteklega proračunskega leta, bodisi iz prejšnjih let. Stanje pomorskega letalstva je bilo pa 1. julija t. l. tole: 927 enot v službi in 820 enot v gradbi. Število enot, ki so v gradbi, je bilo za 216 večje od števila z dne 1. julija l. l. Zdi se, da ima to oboroževanje namen zavarovati Ameriko pred napadom iz Azije. Ta pa more priti edino od — Japonske.

Zadnji boji za Šangaj

Šanghaj, 9. nov. AA. (Reuter.) Japonsko zavzemanje Šanghaja se nadaljuje po zaslugi lepega vremena s severa in z juga, čeprav se Kitajci hrabro upirajo. Japoncem se je posrečilo prodreti na jug čez Sučau, obenem so pa prednje japonske čete pretrgale železniško progo Šanghaj—Hangčau zahodno od Sungčinga. Tako je za zasebnike nevarno potovati med Šanghajem in Nankingom. Kitajski listi poročajo, da so prispeli posebni strokovnjaki z japonskega, ki imajo nalogo spoznati, kako bi naj se porušili nasipi čez Jangce in Uangfu.

Sedanji boji na zahodni fronti pri Šanghaju so zelo krvavi in so očitno poslednja bitka za Šanghaj. Reuterjev dopisnik je sam videl, kako se je kitajska pehota, ki se je morala umakniti pred strahovitim ognjem japonskega topništva, večkrat ponovno vrnila na svoje položaje.

Padec Tajvana

Tokio, 9. nov. AA. (DNB.) Glavno mesto pokrajine Šansi Tajvan, ki so ga Japonci delno zavzeli že v soboto, je danes popolnoma v rokah japonskih čet. Japonci so v soboto na še nezasedene dele mesta metali iz letal letake, v katerih so zahtevali, da vsi civilisti zapuste mesto do ponedeljka zjutraj ob 8, drugače se bo z njimi ravnalo kakor z vojaštvom. 30 minut po določitvi tega ultimativnega roka, se je začel japonski napad. Ob 9.30 je vkorakal prvi japonski oddelek v mesto. V vojaških krogih izjavljajo, da je zavzetje Tajvana uspešen konec važne etape japonskih operacij na severnem Kitajskem. Doslej so Japonci zavzeli pokrajine Hopej, Šansi, Čahar, Sujuang in Santun, čeprav v pokrajini Santun še niso prekorčili Rume reke. Po poročilih japonskih vojaških oblasti na severnem Kitajskem je komunistični vpliv v pokrajini Šansi neverjetno narasel od zadnjega vpada boljševikov pred dvema letoma. Japonska oblastva ne podcenjujejo resnosti položaja, vendar so prepričani, da bodo premagala vse zapreke in iztrebila komunistični vpliv na severnem Kitajskem.

Večerja kraljev v Londonu

London, 9. nov. AA. Reuter: Nj. Vel. kraljica Mary, kraljica Ivana in kralj Boris bolgarski in kralj Jurij grški so sredi skupaj večerjali v buckinghamski palači. Na večerji so bili še vojvoda in vojvodinja kentska, princeza Helena romunska in pa Nj. kr. Vis. kneginja Olga jugoslovska.

Mednarodno sodišče proti terorizmu

Zeneva, 9. nov. AA. Havas: Konferenca za pobijanje terorizma je končala s delom in sprejela resolucijo, v kateri se predvideva ustanovitev mednarodnega kazenskega sodišča. To sodišče bi tvorilo 53 sodnikov in prav toliko namestnikov vseh narodnosti. Vsako drugo leto bi bil izmenjan po en sodnik in namestnik. Sedež sodišča bi naj bil v Haagu. Sodišče pa lahko zaseda tudi v kakem drugem mestu. Konferenca je tudi sprejela 25 členov pripravljene pogodbe.

Cerkev in narodni socializem

München, 9. novembra. AA. (Havas.) Münchenski nadškof kardinal Faulhaber je imel v münchenški stolnici pomemben govor. Najprej je pozval vernike, naj ostanejo dobri katoličani, potem je pa dejal:

»Poglejmo, kaj je dobrega in kaj je slabega v narodnem socializmu. Narodni socializem bi pa moral tudi sam pogledati, kaj je dobrega in kaj je slabega v katoliški Cerkvi. Sam kancler Hitler je v svojem delu »Mein Kampf« napisal, da je razmerje med dobrimi in slabimi stranmi v katoliški Cerkvi mnogo bolj v korist njeni dobri strani, nego pri katerikoli drugi veliki organizaciji. Katoličani, je zapisal, so dokazali, v svetovni vojni zvestobo do domovine. Cerkve podpira prizadevanje narodnega socializma s podpiranjem zimske pomoči.

Pred odstopom romunske vlade

Bukarešta, 9. nov. m. Predsednik romunske vlade Tatarescu je zaprosil za advienco pri kralju Karlu. Vlada bo predsednika vlade danes sprejel. Na njej bo verjetno Tatarescu odstopil. V zvezi s tem, so romunski vodilni politiki že razvili živahno delovanje. Dobro obveščeni krogi izjavljajo, da ni izključeno, da kralj ne sprejme ostavke Tatarescove vlade. Odločitev, ki bo padla na današnji advienci pri kralju glede ostavke vlade, spremlja vsa politična javnost z veliko napetostjo, ker je znano, da 14. t. m. poteče štiriletna liberalna parlamentarna doba in ker se 15. novembra avtomatično sestane zakonodajno telo v primeru, da se ne bi rešilo vprašanje, kdo bo vodil prihodnje parlamentarne volitve.

Bukarešta, 8. novembra. m. Včeraj je bilo na dvoru kosilo na čast Viteza reda Mihaela Hrabrega, ki je največje romunsko odlikovanje. Na kosilo so bili povabljeni tudi nekateri jugoslovanski častniki, med njimi general Zivanović, polkovnik Radolav Zivković ter podpolkovnik Lujo Lovrič.

Vesti 9. novembra

Politično amnestijo je razglasila mestna uprava v Gdansk. Hkratu je mestni svet odobrila tudi uredbo za ustanovitev državne mladinske zveze in uredbo o prepovedi ustanavljanja političnih strank v Gdansk. Odslej bo mesto imelo čisto hitlerjevski obraz.

Škandal zaradi potovanja vojvode Windsorskega v USA se še ni polegel. Zdi, ko je vojvoda zaradi nasprotovanja ameriškega delavstva potovanje odložil, mu je predsednik ameriške delavske zveze Green poslal vabilo, naj le pride, da ga bo tudi delavstvo prijazno sprejelo.

Proti pristopitvi Italije k japonsko-nemški zvezi za boj proti Kominterni je protestiral sovjetski poslanik v Rimu Stein, češ da ta pristopitev nasprotuje italijansko-sovjetski pogodbi ter pomeni sovražno dejanje.

Posebne poštne znamke za 20 letnico sovjetske revolucije je izdala španska rdeča vlada v Barceloni. Vse znamke so seveda rdeče barve.

Protijudovsko razstavo v Münchenu je včeraj odprl Julius Streicher, voditelj hitlerjevskega boja proti judovstvu. V svojem silovitem govoru je dejal, da demokracije omogočajo judom prodiranje med krščanske narode.

Nova belgijska vlada, ki jo je sestavil Spaak, bo imela šest katoliških, šest socialističnih in tri liberalna mesta.

Priznanje Francove vlade v Španiji po Angliji pomeni konec nevmesavanja, tako je trdil na včerajšnji seji londonske poslanske zbornice poslanec Alexander, nakar mu je zunanji minister Eden odgovoril, da o priznanju ni govora.

400 milijonov frankov bo potrebnih za vzdrževanje poslopij in zbirak na svetovni razstavi v Parizu, katero nameravamo spet odpreti prihodnje leto. S tem denarjem vred bodo stroški, ki jih francoska država nosi za razstavo, presegli dve milijardi frankov.

Važne ukrepe za varnost v francoski severni Afriki je včeraj sprejel francoski odbor, katerega je vlada poverila skrb za Afriko. Zdi se, da bo vlada zdaj začela neizprosno boj proti komunistični agitaciji, katere namen je odepiti te bogate pokrajine od Francije. To bo nov povod za nesoglasja v ljudski fronti, h kateri pripadajo tudi francoski komunisti.

Proti komunističnemu dogovoru bodo pristopile tudi nekatere južnoameriške latinske države, med njimi Bolivija, ki je že izjavila, da je pripravljena na to.

Grški kralj Jurij je včeraj obiskal angleško kraljico mater v njenem londonskem bivalstju.

H protikomunističnemu dogovoru bodo pristopile tudi nekatere južnoameriške latinske države, med njimi Bolivija, ki je že izjavila, da je pripravljena na to.

Manjšinski spor je izbruhnil med Poljsko in Litvo, ker je litovska vlada izdala odlok, da smejo v poljske srednje šole na Litvanskem hoditi samo tisti poljski študentje, ki niso litvanski državljani. Če bo Litva ta sklep res izvajala, bodo morali zaradi pomanjkanja študentov zapreti tri poljske gimnazije in več drugih šol.

Več bombnih atentatov na javna poslopja je bilo v Palestini in Transjordaniji v zadnjih dveh dneh. Arabci so porezali spet vse telefonske in brzojavne napeljave.

Predsednik madžarske vlade Darany bo odšel v Berlin okrog 20. novembra in, kakor je sam izjavil, ne misli odstopiti.

Mandatna komisija pri Zvezi narodov je imela včeraj sejo, na kateri je razglabljala o vzemirljivih poročilih, ki prihajajo iz mandatnih posestev po vsem svetu, zlasti pa iz Palestine, Transjordanije in Južne Afrike.

Avstrija se ne bo pridružila nobeni ideološki skupini držav, ker ni potrebno, da bi se za boj proti komunizmu vezala z drugimi državami. Za to je njena policija sama dovolj močna. Sodeč po takih izjavah avstrijskega časopisja se Avstrija ne bo pridružila nemško-italijanski-japonski protikomunistični zvezi.

Polkovnik de la Roque je bil obsojen na tožbo svojega bivšega sodelavca Pozza di Borgia zaradi žaljenja časti na 2000 frankov globe, na 3000 frankov odškodnine in na plačilo stroškov. S tem je ta senzacionalni proces končan in se je dokazalo, da je la Roque kot voditelj »Ognjenih križev« dobival za svoje gibanje podpore iz fondov vlad, proti katerim je bil boril.

Arabi so se uprli Angležem tudi na meji Hedžasa in so morali Angleži iz Egipta poslati tja močno ojačeno. Arabci so oboroženi z najmodernejšim orožjem in imajo tudi tanke.

Umetniško nagrado mesta Varšave je letos dobil 80 letni slikar Košak.

O velikih spremembah v vodstvu nemške vojske poročajo francoski listi, čeprav Nemci te vesti zavračajo, češ da so izmišljene.

Velika mednarodna znanstvena razstava se je včeraj začela na Dunaju. Udeležujejo se je s prispevki skoraj vse države na svetu, ki imajo skavtizem organiziran.

Stratosferni raziskovalec profesor Piccard je prišel na Dunaj in bo predaval o novih dognanjih v svoji znanstveni stroki.

Ureditev stanovske države na Grškem je napovedal predsednik vlade Metaxas v svojem nedeljskem govoru.

Avstrijski državni tajnik dr. Schmid se je včeraj vrnil iz Berlina. O uspehih njegove poti avstrijski tisk ne poroča nič.

Proti podpisu mednarodnega sporazuma za pobijanje terorizma sta se izrekli Švica in sovjetska Rusija.

25.000 tekačev se je borilo pri gozdnem teku v Moskvi. Na 10 km progi je zmagal ruski atlet Ivankovič v času 32:58. Žri ženskah pa je zmagal v teku na dva km Romanova s 6:55.

Bivši angleški ministrski predsednik in nekdanji voditelj angleške delavske stranke MacDonald se je s hčerko odpeljal na daljše potovanje po južni Ameriki.

Mussolinijev sin je padel v Španiji?

London, 9. novembra. o. »Evening Standard« prinaša posebno poročilo svojega dopisnika na španski bojiščih in pravi, da je sin predsednika italijanske vlade Bruno Mussolini, ki se udeležuje vojne v Španiji kot letalski prostovoljec na strani generala Franca, izginil na svojem zadnjem poletu pri obstreljevanju Barcelone 25. oktobra. Tega dne je rdeče topništvo na katalonski obali sestrelilo dve nacionalistični letali in od tedaj ni o Mussolinijevem sinu več glasu. List se je informiral, preden je poročilo priobčil, pri londonskem italijanskem poslanstvu, ki pa ni moglo vesti ne potrditi, ne zanikati, ker nima informacij o Brunu Mussoliniju. Z Mussolinijevim sinom je izginil tudi letalski rekorder polkovnik Biseo.

Italijanski prostovoljci odhajajo

London, 9. novembra. AA. (Havas.) Dopisnik lista »News Chronicle« pravi, da Italija umika svoje čete iz Španije. To se je začelo pred kakimi tremi tedni in je večina italijanske pehote že zapustila Pirenejski polotok.

Ta informacija izvira iz verodostojnega vira. Doslej so Italijani odpoklicali samo pehoto, italijansko letalstvo in topništvo ter tehnične osebe bo pa še ostalo na Španskem. Zdi se, da so Italijani začeli umikati svoje čete takoj v začetku zasedanja nevmeševalnega odbora. Šele nato je

prišla izjava, po kateri je na Španskem le 40.000 italijanskih prostovoljcev.

Vzrok tega odpoklica prostovoljcev je videti v tem, da generalu Francu po končanih bojih na severnem bojišču italijanska pehota ni več potrebna, po drugi strani se pa Italiji spričlo položaja v srednji Evropi ne zdi primerno, da bi imela velik del svojega vojaštva na oddaljeni fronti.

Nacionalistična zagotovila Francozom

Pariz, 9. novembra. AA. (DNB.) General Queipo de Llano je sinoči izjavil po radiju, da se Franciji ni treba bati glede njenih pomorskih zvez z Alžirami in Marokom. Te zveze sploh niso v nevarnosti, če ne bo Francija sama napadla Mallorce.

London, 9. novembra. AA. DNB: »Daily Mail« piše, da niso resnične vesti, češ, da so na Mallorci italijanske čete ali utrdbe. To vest je prinesel dopisnik lista, ki je dalj čas bival na otoku. Dopisnik pravi, da so mu španske nacionalistične oblasti dovolile, da je lahko mirno hodil po otoku in si ogledal, kar in kjer je hotel.

Dopisnik pravi, da na Mallorci ni italijanskih topov, niti italijanskih čet in tudi ne italijanskih podmornic. Lahko bi celo rekli, da na otoku sploh ni Italijanov, pravi dopisnik. Vsekakor je na otoku manj Italijanov, kakor pa angleških obiskovalcev.

Odmera plač ženam, poročenim z uradniki

Belgrad, 8. novembra. AA. Glede na vprašanje, kako se imajo izvajati odloki ministrskega sveta v primeri, če je mož v službi kot dnevnikar, glede na njegove prejemke, je finančni minister izdal tole pojasnilo:

»Če je žena v državni službi kot uradniška pripravnica, pogodbenica uradnica, honorarna namestnica ali dnevnica, mož pa dobiva mezdo, se mesečne nagrade ženi ne zmanjšajo, če je mož najet za delo za krajši čas, da opravi določeno delo, tako da ima njegova zaposlitev značaj začasnega najemnega razmerja. Zato se zmanjšajo nagrade žene, če je mož zaposlen proti mezdi v daljši ali stalni službi, ke rima takšna zaposlitev značaj pogodbenega stalnega službenega razmerja.«

Glede na vprašanje, kako se ima po uredbi o osebnih in rodbinskih dokladah državnih namestencev in državnih vpokojencev razumeti ločeno življenje zaradi zakonskih razprtij, je finančno ministrstvo izdalo tole pojasnilo:

»Iz uredb o osebnih in rodbinskih dokladah navedenih namestencev in iz uredb o osebnih in družinskih dokladah državnih vpokojencev, je treba pod ločenim življenjem zaradi zakonskih razprtij razumeti ne samo sodno ločeno življenje, zaradi ločenega zakona, temveč vsako ločeno življenje, nastalo zaradi nesoglasanja zakoncev, ne glede na to, ali se je izvedla ali uvedla ločitvena pravda ali ne.

Olimpijske igre 1940 bodo v Tokiu natančno po določenem programu. Tako je povedal predsednik olimpijskega odbora princ Cičibu.

Ga. Radšelova - umrla

Maribor, 9. novembra.

Na drugem mestu poročamo o težki neizgodi, ki je doletela priljubljeno gospo Radšelovo pri vožnji z avtomobilom blizu Celja. Ob zaključku lista je prispela iz Maribora žalostna vest, da so bile poškodbe ge. Zore Radšelove tako težke, da jim je danes zjutraj podlegla. — Pokojna gospa je bila doma iz St. Ilja pod Turjakom in je bila dalj časa učiteljica v Smartnu pri Slovenjgradcu. L. 1931 se je poročila z g. dr. Francem Radšelom. Zapušča štiri nedoletne otroke: dva fantka in dve deklici. Ob tej bridki izgubi vsa tukajšnja javnost žaluje za blago ženo ter globoko sočustvuje s težko prizadetim možem in otroki. — Naše globoko sožalje!

Huda bolezen romunske kraljice-matere

Bukarešta, 9. nov. o. Zdravstveno stanje romunske kraljice matere se je zadnje dni nenadno silno poslabšalo. Kraljica, ki se še ni opomogla od nedavne influence, je dobila hude napade na jetrih, združene z notranjim krvavenjem. K njej so takoj poklicali dvorne zdravnike ter specialista prof. dr. Epingerja z Dunaja in pariškega profesorja dr. Beanecona. Od včeraj do danes se je kraljici zdravje malo izboljšalo, toda njeno stanje je še vedno zelo resno ter se je treba bati najhujšega. V Bukarešto je včeraj dospela naša kraljica Marija, princesa Elizabeta ter nekaj ožjih sorodnikov romunske kraljeve hiše.

Pomen vere za javno življenje

Predavanje prof. dr. Stanka Gogale pod okriljem akad. društev Danice, Zarje, Savice

Ljubljana, 9. novembra.

V beli unionski dvorani je snoči predaval prof. dr. Stanko Gogala pred družbo akademikov o zanimivem vprašanju, kakšen pomen ima vera za javno življenje. Predavanje je bilo drugo v vrsti predavanj akad. društev Danice, Zarje in Savice in je bilo prav dobro obiskano. Udeležili so se ga tudi vseuč. prof. dr. Fabijan, prof. dr. Gosar in prof. dr. Viktor Korošec. Zaradi koncerta v spomin Foersterja obisk ni bil tolikšen, kot bi predavanje po svojem pomenu v resnici zaslužilo.

Predavatelj je najprej v uvodu naglasil čudno dejstvo, zakaj moramo danes še vedno govoriti o teh stvarih, saj je bilo to vprašanje o veri v javnem življenju že pogosto obravnavano, predvsem pa zavoljo tega, ker obstoji tudi že himna »Povsod Boga«, ki ta problem tudi programatično rešuje. Glede izhodišča za razmišljanje, kako je z vero v javnem življenju, pa je predavatelj smatral, da je najbolje, da ga osloni na znane evan-gelijske besede Kristusove: Moje kraljestvo ni od tega sveta. Predavatelj zatore misli, da bi morali katoličani seči najprej tja, kjer to kraljestvo božje v resnici je in ga nato prenesti tja, kjer ga ni.

Človekov odnos do Boga se izraža v molitvi, za njegov odnos do javnega življenja pa moramo vzeti v poštev njegov religiozni, transcendentni pogled na vse javno dogajanje.

Svetovni in življenjski nazor

Upravičeno je razlikovanje med svetovnim in življenjskim nazorom, ki tvori nekako pridobivanje enotnih pogledov za reševanje življenjskih pojavov na enoten način. Pri tem pa opazimo zanimivo dejstvo, da je včasih med obema nazoroma velika razlika. Po svetovnem nazoru priznava kristjanski človek kot absolutno vrednoto svetost, po življenjskem nazoru pa je njegov nazor lahko socialen, etičen ali celo materialističen. Dogaja se pa tudi narobe, da ima nekdo materialističen svetovni nazor, v pogledu praktičnega življenjskega nazora pa je lahko stodoletni idealist. Krščanski svetovni nazor pomeni, da je vrednota Boga in svetosti za vsakogar absolutna. Vprašanje je samo, koliko je ta nazor resnično živ, koliko po tem umstvenem nazoru resnično živimo. Odnosi do posameznih konkretnih življenjskih primerov morajo biti resnično živo krščanski, zato predavatelj tudi smatra, da se prav v tem odpira za vsakogar vedno novo iskanje in novo delo, da vsakdo ta umstveni svetovni nazor tudi resnično najprej sam sebe, nato pa tudi za druge prenese v življenje. Zato je ta nazor kot nauk in doktrina že davno rešen za vse večne čase, ko pa prihaja v konkretno življenje, se mu vsak dan stavlja vedno nove naloge, katere mora sproti za vsak posamezen slučaj posebej reševati. Zato ni pravi, da ostanemo vase zaprti ljudje, ki vzlikajo: Hvala Bogu, mi kristjani imamo vse odnose do ljudi in do javnega življenja rešene že v samem nazoru. Da je to napačno, je pokazala prav skupina ljudi v katoliškem življenju, ki je skušala na živ, osebnosten način zavzeti svoje stališče gledanja. Gre za resnično religiozno izživljanje človeka v javnem življenju.

Dva načina gledanja

Dva načina gledanja se javljata pri vprašanju, kako bi mogla vera vplivati na javno življenje. Prvič vidimo, da je današnji družabni red nekrščanski, proti kateremu je treba postaviti nov red, nov sistem. Drugič pa gre za vprašanje, koliko resnično živih posameznikov bo hotelo resnično živeti po načelih neke fronte. Pri tem je uvaževanja vredna zahteva pokojnega nadškofa Jegliča, ki je v celjskem govoru poudaril potrebo ustanovitve nove fronte proti hudičevi fronti. Pri tem je šlo nadškofu Jegliču za fronto živih ljudi, ki morajo biti takšni, da bodo iz hudičevskega življenja napravili resnično božje življenje. Treba je vplivati s svojo lastno vrednoto, s svojim resničnim živim krščanskim življenjem in pokazati bi se celo, da si ti dve fronta ništa smrtno sovražni, temveč bi se dalo med njima dobiti stakov, če bi se uvaževalo, da si stojita nasproti človek proti človeku, ne pa nasprotnik proti nasprotniku.

Več osebnosti

Oblika religije kot skupina dogem ima na življenje brez dvoma velik vpliv. Pred vsem pa je

Tatvine telefonskih žic

Ljubljana, 9. novembra.

Na telefonski progi med Igom in Ljubljano je imela poštna uprava v zadnjih mesecih dosti dela in nevolje. V popolnoma nerednih presledkih so se namreč ponavljale tatvine telefonske bakrene žice, ki so jo neznani tatovi v nočnih urah, navadno v slabem vremenu, pobirali z drogov. Ne glede na to, da je bil s tem oviran redni telefonski promet, je s temi tatvinami žice trpela poštna uprava tudi obšutno škodo. V zadnjih mesecih je bilo namreč pokračenih na tej progi za okrog 15.000 din bakrene žice. Zandarmerija je že dolgo časa pazila na telefonsko progo in skušala izslediti navite tatove, vendar se ji to ni posrečilo, ker so vodili sledovi na razne strani.

Prebrisani tatovi so namreč skoraj prav tako hitro, kakor gospodarski krogi prišli na misel, da je zaradi vsesplošnega oboževanja po svetu nastopila velika konjunktura za baker, ki je v cenah hudo poskočil. Zaradi tega je tudi prodaja starega bakra na kilograme kaj plodonosna posel, zato so se tatvine žice vedno bolj množile. Varnostni organi so ugotovili tudi postopek, kako neznani tatovi kradejo žice. Nekdo je vedno splezal po telefonskem drogu in počel ob izolatorjih s kleščami žice, nakar so jih potem tatovi navijali na klopčice in skušali s silo odtrgati od naslednjih izolatorjev na naslednjih drogih. Dokler jim je delo tako šlo izpod rok, se jim je domel debeli klopčič. Če se je pa zaradi premočne pritrditve ob izolator žica telefonskega voda odtrgala, je spet nekdo splezal po drogu navzgor in na novo odščipnil žico od izolatorja. Navito žico so tatovi potem spravljali v denar in dolgo časa ni bilo mogoče najti niti tatov, niti tistih, ki kupujejo žico.

V noči na 5. t. m. pa je bila zopet poškodovana telefonska proga proti Igu in so tatovi odnesli v bližini Tomišlj pri precejšnji količini žice, v skupni teži nad 40 kg. Zandarmerija, ki je vodila preiskavo, ni mogla najti nobenega stvarnega sledu. Obvestila pa je tudi upravo policije v Ljubljani, katere organi so že vse čas pomagali pri sledenju preiskavah. To pot so varnostni organi policije imeli dober nos in našli v neki ljubljanski trgovini telefonsko žico, ki je pri zadnji tatvini izgubljena s telefonske proge v Tomišlju. V trgovini

pri tem važno to, kakšni so prav za prav zastopniki te religije. Zato ločimo v religiji razne osebnostne odtenke, da vidimo v religiji prav za prav toliko, kolikor se javlja v njenih predstavnikih in tolmačih. Prav zavoljo tega se javlja potreba po množici resnično močnih ljudih, ki sami v sebi nekaj pomenijo. Ti predstavljajo religijo, ker jo resnično osebnostno žive. Da je to resnica, se vidi iz tega, da religija ni kakšna matematična formula, ki enkrat za vselej rešuje življenjske probleme. Vprašanje laži, škodočelnosti se pri tem vedno pojavlja, zato mora to vprašanje reševati vsakdo sam zase. Če je to vprašanje rešila mati, ga še ni rešila tudi za otroke.

Kdo je resnično krščanski človek

Biti krščanski človek, tako je predavatelj naglasil, pomeni, imeti v sebi polnost odgovora, voljnost do dela, odpuščanje in prav nič maščevanja. Zato se javlja hošenje, da naj bo to življenje poslušno, odkrito, iz prepričanja, da izvira iz religioznega odnosa do Boga in do sočloveka. Gorje, če bi ostalo samo pri besedah. Živeti je treba iz sebe

in iz polnega krščanstva in si tudi upati v javnem življenju tako živeti, ne pa biti vedno na preži, ali je povsod Bog. Zato naj velja načelo: Spoštuj v vsakomur človeka in ne glej v njem pripadnika te in te skupine. Ostala bodo sicer še zmerom nasprotja, toda ovita v človeško tople odnose.

Zlasti je treba poudariti, da nima s krščanstvom nič opravke vzgajanje k sovraštvu.

Kulturno vprašanje

Poleg religioznega življenja pa moramo občutiti tudi kulturno živost. Ne smemo zametavati vrednot kot so lepota in resnica, ki se izražata v delu, ker to bi bilo nekulturno početje. Spoštovati je treba strokovno delo s katerekoli strani, treba je uveljaviti načelo strokovnega podrobnega študija sociologije in imeti stvaren odnos do socialnega življenja. Zato je silno neumestna vsaka ožina proti temu, kar je strokovno. Zato je upravičena zahteva po dobro mišljeni konstruktivnosti, stvarnosti in zahteva po določenem programu. Plodnost javnega življenja more izvirati samo iz živga osebnega življenja in iz skrite človekove notranjosti.

Po predavanju se je razvila zanimiva debata, v katero so posegli prof. dr. Fabijan, prof. Gosar, dr. Tone Vodnik in prof. kand. Cene Kranjc. Vsi so se strinjali s predavateljevimi izjavami in naglasili, da je treba živost izraženih načel preskusiti tudi na resničnih primerih našega javnega življenja.

KINO UNION

Premiera jutri 10. novembra

Iz življenja na dvoru polblaznega cesarja Rudolfa II.

Pošast

V glavni vlogi: Harry Baur

Zborovanje naših zadružnikov

Ljubljana, 9. novembra.

Ob lepi udeležbi zastopnikov posameznih zadrug je bila večeraj dopoldne glavna skupščina Zadružne zveze v Ljubljani. Namesto za držanega predsednika ministra dr. Antona Korošca je občni zbor vodil podpredsednik ravnatelj gosp. Bogumil Remec. Po običajnih pozdravih in vdanostnih, oz. pozdravnih brzojavkah je podal poročilo načelstva ravnatelj gosp. Gabrovšek, ki je poudaril, da je gospodarska etika našega kmeta v zadnjih letih nekoliko manjša, vendar pa da še davno ni končana naša denarna kriza. Opozorjal je tudi na to, da moramo poskrbeti za ukrepe, ki bodo trajnejši, kakor pa so bile n. pr. razne zaščite. Gospodarsko zboljšanje je privedlo do tega, da je zopet precej odvisnega denarja, toda ta denar ne najde pravega načina, da bi nadalje oplojeval narodno gospodarstvo prav zaradi tega, ker denarna kriza na Slovenskem še ni rešena. Privilegirani denarni zavodi so bili v ugodnejšem položaju ter so zbrali že lepe vsote vlog, naše kmetijske posojilnice pa niso mogle priti do novega življenja in niso mogle preprečiti, da se začnejo novo oduševiti v naših krajih. Glavna težnja Zadružne zveze gre za to, da bi naše kmetijske posojilnice kaj kmalu začele spet z delovanjem. V svojem poročilu se je ravnatelj gosp. Gabrovšek obširno bavil z vprašanjem likvidnosti naših kmetijskih posojilnic, ki je odvisna od tega, kako se bo reševalo vprašanje dobroimetij pri Privilegirani agrarni banki in državnih obveznic, ki jih prejmejo posojilnice kot odškodnino za oddane kmetijske dolgovce. Najtežji je položaj onih zadrug, ki so oddale skoro vse kmetijske dolžnike Privilegirani agrarni banki in so zaradi tega izgubile važen vir dohodkov. Zadruga se zaradi tega še vedno zateka pod zaščito. Vprašanje plaširanja novih vlog je tudi težavno in celo veliki denarni zavodi imajo s tem velike skrbi, da dobe primerne obresti. Zaupanje se bo vrnilo tedaj, ko bo zadrugam omogočeno izplačevati v glavnem vse vloge, potem pa seveda moramo še vedno računati, da bo razvnanost še nekaj časa trajala in da bo treba napornega dela in velike previdnosti, da zopet začne naše podeželske rajfajzovke. Kako so potrebne, kmetje že danes znova čutijo, ko tudi v nujnih primerih ne morejo dobiti posojil ali pa le od novo nastajajočih oduševih.

Po poročilu in pojasnitvi tega, kaj pomeni prav za prav za nas novi zadrugni zakon, ki je prinesel izenačenje zadružne zakonodaje, je sledila obširna debata, nakar je bil računski zaključek Zveze soglasno odobren.

Izvoljen je bil nato novi odbor, v katerem so: v načelstvu zveze: dr. Anton Korošec, Bogumil Remec, dr. Karel Capuder, Franc Gabrovšek, dr. Stanko Žitko, dr. Ivan Achubach, Valentin Zabret, Anton Cestnik, Ivan Černoga,

so povedali, da je žico pripeljal neki kmet na prodaj kot star baker. Organi ljubljanske policije so nato skupno s člani Zandarmerije postaje na Igu začeli obširne poizvedbe in končno tudi našli tatu, kakor tudi kmeta, ki je pripeljal baker v Ljubljano. Aretirali so oba in jih prepeljali v Ljubljano. Tat sam je delavec iz ljubljanske okolice in ima že kaj burno preteklost. Presedel je namreč že 6 let robije. Ljubljanska policija je glede na zaslisanje obeh aretirancev aretirala še neko žensko in uvedla obširno preiskavo, ki bo razjasnila do zadnjih potankosti te tako čudne tatvine na izanski telefonski progi.

Josip Klekl, dr. Josip Leskovar, Ivan Lovrač, Jernej Podbevšek, Janez Strein in dr. Dominik Zvoček. V nadzorstvu: Ignacij Zaplotnik, dr. Anton Breclj, Jakob Fatur, Ivan Klemenčič, Josip Osana. Matej Rihar, Martin Steblovnik, Josip Klopčič in Miloš Stare.

Celjske novice

c Bogač plen celjske policije. Pred nedavnim so poročali zagrebški in slovenski časopisi o zelo zvitem načinu prevar, vlomov in tatvin v Zagrebu in Belgradu, ki jih je počeljal z neko družbo neki Franjo Strmek. S njim se je družil neki mesarski pomočnik K. Bernard iz Celja, Celjski policiji se je vendar posrečilo, da je ujela pretkanega ptička, ki se je skrivaj pri svoji priležnosti v Debru pri Laškem. Omenjeni K. je bil že večkrat kaznovan, znan pa je tudi po svojih čudaških početjih, saj se je že ustrelil, hotel celo skočiti s celjskega starega gradu. V svoji pretkanosti si je črno pobarval svetle lase, obrvi in brke, da ga je bilo težko spoznati. 1. avgusta pa se je še posebno molstrsko izkazal v svoji pretkanosti in goljufiji, ki pa mu je končno le izpodletela. Istega jutra je dobil trgovca Anton Urbič v Zagrebu telefonično obvestilo, da lahko dobi vagon smrekovih desk. Izdajal se je kot posestnik šlin Strečan iz Celja, poveril je duplikat tovrstnega lista in sklenil z Urbičem kupno pogodbo. Urbič mu je izplačal že naprej 3500 din. Naslednjega dne je šel trgovec Urbič na kolodvor Sava s svojimi delavci, da bi prevzel deske in jih spravil v svoja skladišča. Pa je bil presenečen. Šutejevi delavci so razkladali deske. Ugotovil je, da je bil ogoljufan. Zadevo je javil celjski policiji, ki je pretkanega goljufa že v nedeljo popoldne ujela in izročila zagrebški policiji.

c Carl I. Luther o razvoju in sedanjosti smučarskega športa. Drevi ob 8 bo v dvorani hotela Skoberne zanimivo predavanje o razvoju in sedanjosti smučarskega športa. Predaval bo znani predavatelj in strokovnjak Carl I. Luther. Predavanje bo združeno s krasnimi skiptičnimi slikami slovenskega smučarstva in pred vsem skakanja na stometrski skakalnici v Planici v letih 1934, 1936.

Draga pravda za zimski plašč

Ljubljana, 9. novembra.

Pred kazenskim sodnikom-poedincem okrožnega sodišča g. F. Gorečanom se je že več mesecev vlekla zanimiva pravda za drag zimski kožuh svetločrne barve, ki je bil narejen iz kože tako imenovane buhara-tolstorepke in ki je veljal 30.500 din. Mladi gospod Slavko je za svojo gospo Petko naročil pri nekem ljubljanskem krznarju zimski plašč po vzoru, kakor mu ga je bil ta predložil. Krznar je odločeval v Lipsko, kjer si je nabavil kožice, toda ni jil dobil točno po vzoru, marveč nekoliko druge kvalitete. Trgovec je napravil plašč, toda izjavil je stranki, da ga napravi neobvezno in če bo pozneje s plaščem zadovoljna, bo kupčija sklenjena. Tako se je zgodilo! Stranka je bila sprva s plaščem zadovoljna. Plačala je za plašč 28.000 din. Ostanek kupnine 2500 din je postal predmet civilne pravde na ljubljanskem okrajnem sodišču. Iz te pravde se je izcimila kazenska ovadba, s katero je bil ovdan krznar zaradi prestopkov po § 34, in 335. kaz. zak., češ, da je stranki podtaknil drugo blago in da jo je osleparil. Preiskava se je zelo za-

Pod vlak je šla

Ljubljana, 9. nov.

Ne mine skoraj dan, da ne bi poročali o kakih nesrečah, ki se dogode na kolodvoru ali po naključju ali v samomirnem namenu. V današnji noči je v prvih jutranjih urah skočila pod vlak na Šmartinskem nadvozu, prodajalka v modni trgovini na Starem trgu. Kaj je poznalo dekle, ki je bila stara komaj 21 let in doma iz Kamnika, v tako strašno smrt, ni znano. Vlak je nesrečno hudo razmesaril, ji odtrgal obe roki in levo nogo nad kolonom. O nesreči takoj obveščeni reševalci so jo z vsi naglico prepeljali v bolnišnico, vendar jo zdravniki niso mogli rešiti in je davi ob pol 9 izdihnila. — To noč so v bolnišnici imeli dovolj dela, saj so poleg tega morali še nekemu dekletu, ki je pilo li-zol, izpirati želodec.

Ureditev obmejnega prometa na romunski meji

Belgrad, 8. novembra. AA. Jugoslovansko-romunska komisija, ki se je ustanovila v smislu določb konvencije o obmejnem prometu z dne 13. maja t. l., se je sestala v Baziazu 11. oktobra. Njena naloga je bila sestaviti protokol za izvajanje omenjene konvencije. Komisija je delovala od tedaj na terenu, in sicer v Beli Oerki, Vršen, Temišvaru, Veliki Kikindi in Jaši Tomiču ter je uspešno večeraj dovršila svoje delo. Večeraj je bil tudi podpisan protokol o doseženih rezultatih. Protokol je bil podpisan v Belgradu. Podpisali so ga romunski general Konzul Cutovici, generalštabni major Nikoliscu, carinski inspektor Serbanescu in policijski inspektor Porumb, nadalje svetnik zunanega ministrstva Smiljanč, svetnik notranjega ministrstva Simonović, generalštabni polkovnik Bogdanović in svetnik finančnega ministrstva Pešić. Poleg protokola je bil podpisan tudi še poseben dopolnilni protokol, s katerim se ureja promet po cestah v obmejnem ozemlju, in sicer na štirih krajih, kjer gredo ceste preko meje.

Oba protokola bosta predložena v odobritev obema vladama. Nato se bodo opravile še zaključne priprave za otvoritev prometa v tem obmejnem ozemlju. Pričakovati je, da se bo to zgodilo že pričetkom prihodnjega leta.

Izza naših meja

Samostansko poslopje v Trnovem, kjer je tudi znana šola in dekleško vzgojevališče, bodo temeljito popravili in obnovili. Zlasti bodo šolo povišali za eno nadstropje. V šolo prihajajo v zadnjem času tudi italijanska dekleta, dočim prej niso. Šola je daleč naokoli znana in zelo upoštevana. Mnogo naših slovenskih deklet iz vseh krajev je obiskovalo to vzorno vzgojevališče, ki ga vodijo Notre-damske sestre.

Velike utaje so ugotovili v neki občini, tik Gorice. Zagrebi jih je neki višji funkcionar s tem, da je prikril nabrano zlato ob priliki lan-ke akcije, ki jo je uvedla vlada in ko so pobirali prstane in druge zlate dragocenosti. Živel je precej razkošno zadnje čase, kar je povzročilo, da so postali nanj pozorni. Ko so izvedli preiskavo, so našli pri njem več kilogramov dragocenosti, ki bi jih moral dati v državno blaginjo. Sodišče ga je obsodilo na tri leta ječe, katerih dveh je bil amnestiran. Da bi si opral svoj madež, se je ponudil za prostovoljca v vojno ter se tako izognil ječi popolnoma. Vendar pa je videti, da si je zaigral zaupanje, ker so ga pelali na zelo težko in slabo mesto, da se je ob slovesu jokal.

Komisija geologov, ki naj bi ugotovila, če se nahaja v Istri res petrolej, je prispela pretekli teden v Trst in je nato odpotovala v Istro. Tu je baje prof. Ervay Simon našel sledove petroleja in trdi, da ga je v nekaterih predelih precej. Če bo uspeh pozitiven, bo v Istri zrasla kmalu nova industrija, ker je to danes kot našla za Italijo, ki se želi osamosvojit gospodarsko od zunanjega sveta.

Smrtna kazen izvršena v Kopru. Pretekli teden je bila izvršena v bližini Kopra smrtna kazen nad Matejem in Josipom Vivodo, ki eta bila od koprškega sodišča obsojena na smrt. Oba brata sta v spanju umorila dva zakonca in ju izropala. Kazen je bila izvršena s streljanjem v hrbet.

vlekle. Prišlo je naposled do obtožbe. Obtoženi krznar je v svojem zagovoru poudarjal, da ni kriv in da je bila kupčija popolnoma realno sklenjena. Navajal je vse podrobnosti, kako se je kupčija razvijala. Proces je pokazal zanimivost, da izdelujejo fine črne kožice iz buharskih ovac na ta način, da zakoljejo brejo ovco nekaj tednov pred skotenjem ter nato mladice oderejo in kožice pripravljajo za krznarsko trgovino. Na procesu so bili zaslišani nekateri izvedenci. Neki ljubljanski izvedenec je trdil, da je plašč vreden največ 18.000 din. Za ta znesek bi ga on izdelal iz blaga kakor je narejen plašč. Drugi izvedenci iz Zagreba so plašč ocenili še višje. Neki izvedenec je celo dejal, da bi bil plašč iz prvovrstnih kožic vreden nad 60.000 din. Krznar Grubitz kot priča je pred sodnikom poedincem točno navedel, kako je prišlo do dogovora za plašč in da je bila stranka končno, ko je bil plašč popolnoma izdelan, z njim zelo zadovoljna. Stranka je baje plašč tudi nekaj časa nosila, pa so ga ji njene prijateljice skritizirale.

Na zadnji razpravi, ki je bila že četrta, je sodnik zaslišal še tretjega izvedenca iz Zagreba, krznarja Rilkeja, ki je plašč strokovnjaško ocenil in navajal, da je plašč vreden najmanj 30.000 din.

Sodnik je na podlagi izvedenih dokazov nato izrekel oprostilno sodbo, s katero je bil obtoženi krznar oproščen od obtožbe zaradi prestopkov po §§ 334, in 335. k. z. v smislu § 280. k. p. Državni tožilec si je pridržal pravico pritožbe. Za izid te razprave je vladalo v trgovskih in elitnih krogih v Ljubljani veliko zanimanje. Prihajajo na dan prav čedne zgodbe, koliko izdajo fine ljubljanske dame za zimske plašče, ki jih naročajo celo v inozemstvu, medtem ko reveži prezebujajo. Neki plašč je veljal celo nad 100.000 din. Pravijo, da bo ta pravda še prav draga.

Novomeščani

V soboto, dne 13. novembra, zvečer ob 20. priredi učiteljski godalni kvartet komorni koncert, na katerega opozarjamo vso tujakinsko kulturno javnost. — Na sporedu se izvajajo dela Mozarta, Haydna, Čajkovskega in Schuberta. Ne zamudite redke prilike, ki se vam nudi. Predprodaja vstopnic v ljudski šoli.

Grof Zabeo oproščen

Razprava se je vršila na mestu usodne nesreče v Viltužu
Grof Zabeo plača vdovi ponesrečenega 56.000 din odškodnine

Danes se je vršilo pred okrožnim sodiščem nadaljevanje razprave proti grofu Ivanu Zabeu iz Fale pri Mariboru, ki se je pričela dne 18. oktobra ter je bila takrat zaradi zaslisanja novih prič in izvedencev preložena. O slučaju grofa Zabea smo ob priliki prvega dela razprave obširno poročali. Dne 27. maja t. l. je povozil v bližini grada Viltuža na banovinski cesti monterja Falske elektrarne Hermana Hostnikarja, ki se je peljal na kolesu, držeč pred seboj svojo 11letno hčerko Ivanka. Hostnikarja je udarec vrigel na rob ceste ter si je razbil lobanjo in je bil na mestu mrtev, dočim je zanesel njegovo hčerko Ivanka v velikem loku kakih devet metrov v stran v cestni jarek ter je pri padcu zadobila smrtonosne po-

škodbe, vendar je v bolnišnici okrevala. Grof Zabeo je bil obtožen prestopka zoper varnost javnega prometa, ker je po izjavah prič vozil s preveliko brzino. Pri današnji razpravi je sodišče dopolnilno zaslišalo več prič in izvedencev. Popoldne pa se je sodni dvor preselil z obtožencem, zagovorniki, pričami in vsem ostalim aparatom vred v avtomobilih v Bresternico ter je pred gradom Viltužem razpravljal na licu mesta. Razprava je bila zelo zanimiva, ker se je ves slučaj še enkrat rekonstruiral. Na podlagi tega je bil grof Zabeo oproščen. Z vdovo ponesrečenega Hostnikarja pa se je Zabeo poravnal ter ji bo plačal 56.000 din odškodnine, obenem pa bo nosil tudi vse odvetniške in pravne stroške.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Po stanju danes ob 7 zj.

Kraj	Barometer	Temperatura	Relativna vlaga	Veter	Pada-vine
Ljubljana	764.8	5.4	14.6	03	7 NE ₂
Maribor	764.2	5.0	10.0	05	10 NW ₂
Zagreb	767.1	6.0	15.0	05	0 S ₁
Belgrad	767.4	9.0	15.0	05	0 0
Sarajevo	767.3	3.0	16.0	05	0 0
Skopje	766.7	9.0	18.0	05	0 0
Split	767.5	10.0	18.0	70	0 NE ₂
Kumbor	766.0	9.0	—	90	0 NNE ₂
Rab	767.4	10.0	—	90	5 S ₇

Pripomba. Vremenska poročila od Belgrada naprej se nanašajo na prejšnji dan.

Vremenska napoved: Deloma oblačno, sicer lepo vreme. — Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes: Včeraj se je megla dvignila šele ob 11.30, nakar je posijalo sonce. Popoldan je bilo večinoma jasno in lepo vreme, zvečer in ponoči pa se je precej pooblačilo. Danes zjutraj se je megla dvignila že pred 7. uro. Barometer je nekoliko padel.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, torek: 9. novembra: Teodor.
Sreda, 10. novembra: Andrej.

Nočno službo imajo lekarne: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Gartus, Moste.

TEL. 27-30 SLOGA
Velefilm pretresljive vsebine in romantične ljubane

Parada smrti
V glavnih vlogah: Friderik March, Warner Baxter, Lionel Barrymore in lepa June Langova

TEL. 21-24 MATICA
Krasen ljubzenski in glasbeni velefilm
K novim obalam
Zarah Leander Willy Birgel

TEL. 22-21 UNION
Danes poslednjič!
Dosedaj najbolj posrečena muzikalna in plesna revija
TOP-HAT
Film, ki je tedne dolgo polnil kinematografe na Dunaju, Parizu, Londonu t. d.
Predstave ob 16, 19 in 21.15 ur

Odprtje Foersterjevega spomenika bo v nedeljo, dne 14. t. m., ob pol 12. pred poslopjem Glasbene Matice v Vegovi ulici. Naslednji dan, v ponedeljek, dne 15. t. m., pa bo v veliki filharmonični dvorani Foersterjev koncert Glasbene Matice Ljubljanske, na katerem je med drugim na sporedu tudi eno največjih Foersterjevih del, kantata Turki na Slevici za soli, zbor in orkester. Natančni spored koncerta objavimo jutri, danes pa že opozarjamo vse prijatelje naše glasbe na ta koncert, ki je poslednji v vrsti Foersterjevih koncertnih prirediteljev. Koncertu Glasbene Matice sledi potem še nova izvedba opere Gorenjski Slavček v Narodnem gledališču. Predprodaja vstopnic za koncert v knjižarni Glasbene Matice.

Foersterjeva razstava je odprta vsak dan popoldne tega tedna, in sicer od 15. do 17. Obištevamo vambo, da si jo ogleda. Vabimo pa tudi šole, da si ogledajo to razstavo. Šole se lahko pri-glasijo tudi v dopoldanskem času, treba je to javiti samo prireditelju Glasbene Matice. Vstop prost.

V izlozih ljubljanskih trgovin si lahko ogledate veliko zanimivost: izdelke slepih gojencev iz Kočevja. Še večja zanimivost za Ljubljano pa bo akademija slepih gojencev v soboto 18. in nedeljo 14. t. m. v franciškanški dvorani. Spored bo gotovo vsakogar zanimal.

Delo proti jetiki. Protituberkulozna zveza v Ljubljani izdaja svoje lastno glasilo »Delo proti tuberkulozi«, ki je izvrstno urejano in izhaja šestkrat na leto in katerega naročnina znaša na leto samo 10 din. Glasilo se bori s precejšnjimi finančnimi težavami, čemur je največji vzrok, nezaznavanje v pošte vprihajajočih faktorjev, ki glasilo — navzlic nizki naročnini — vračajo. Med onimi, ki glasilo vračajo, so pripadniki vseh poklicev, tudi onih, ki imajo z nego zdravja največ posla. Zveza bo vsem onim, katerim glasilo pošilja, globoko hvaležna, ako bodo glasilo obdržali in plačali naročnino. Z ozirom na nizko naročnino trdno upamo, da ta naš današnji apel ne bo ostal brez odziva!

Franciškanška prosveta v Ljubljani ima v torek, 9. t. m., ob 8 v franciškanški dvorani »Martinovo večer« z Ogrinčevco veseloigro v treh dejanjih »V Ljubljano jo dajmo!«, prosto zabavo, na koncu predstave pa prejme lastnik iz-zreban vstopnice »Martinovo gose«.

Bežigrad. V četrtak ob 8 zvečer bo v Prosvetnem društvu predavanje: »Na pariško razstavo«. Skioptične slike bodo pojasnjevale predavanje gosp. Zora.

Ljudska univerza v Ljubljani. V sredo, 10. t. m., bo predaval docent dr. Ivan Matko, šef internega oddelka drž. bolnišnice v Ljubljani, o važnem vprašanju, ki mora zanimati vsakogar. Tema njegovega predavanja se glasi: Srce v zdravem in bolnem stanju. Moderna doba prinaša toliko novosti za naše srce, da je nujna potrebna primerne zdravstvene pravnotele slovenskega publika tudi s ta strani. Saj je ugotovljeno, da se od dveh do dveh stopanjke število bolnih. Dr. Matko bo predaval ne samo o razmerah v normalnem srcu, marveč o vsem, kar moramo vedeti o bolnem srcu. Predavanje bo ponazorjeno s številnimi slikami. Ker se pričakuje veliko občinstva, se bo predavanje evralno izjemoma v Delavski zbornici na Miklošičevi cesti. Pričetek ob 20. uri.

Srce, motor našega življenja in zdravja. Tako je naslov predavanja, katerega bo jutri, dne 10. novembra imel ob 20 zvečer v dvorani Delavske zbornice docent dr. Ivan Matko, šef internega oddelka državne bolnišnice v Ljubljani. Razen tega bo predavanje priključeno skioptično predvajanje raznih nazornih slik o našem srcu. Dvorana Delavske zbornice bo odprta že ob pol osmih, da si občinstvo že poprej ogleda razne preparate človekovega srca. Zadnji obiskovalcem. Razstava v Parizu se bo končala dne 24. novembra. Francosko-jugoslovanski odbor za razstavo sporoča, da so razstavne legitimacije pri odhodu iz Jugoslavije v veljavi do 20. novembra in da prenehajo biti veljavne za povratek, 1. decembra t. l.

„Vzori in boji“ s Pohorja

Slov. Konjice, dne 8. novembra.

Silno so se razveselili mojega obiska sinovi zelenega Pohorja: stari planšar (planinski pastir), ogljar in drvar ter mi marsikaj povedali o svojem težavnem, vendar lepem življenju. Vsaka beseda tolmači trpljenje; človek pa ima kljub temu vtis, da so veseli svojega enoličnega dela in bivanja na planinah, razen tega pa izkušnje, ki so si jih v življenju pridobili.

Pri starem planšarju

»Mlad sem bil še takrat — vzel je pipo, nabasal jo s tobakom in prižgal — mlad še, ko sem poleg starejših pastirjev že pasel kmetov in ovčad na vrhu planine. Hitro sem se navadil. Čeprav precej časa — tri mesece nisem navadno videl domačega kraja in ljudi — sem bil poleg črede vedno dobre volje. Ko skopni konec maja sneg in ko že poraste po planjah in gozdovih trava, se življenje na »žvajgi« prične. Vsak kmet je odvisno število živine dal na planino, ker doma nima dovolj krme. Tam smo jim živino lepo pasli in obredili, da se je kar svetila. Konec septembra, ko že na Pohorju pade prvi sneg, pa je prišel vsak kmet po svoje z obljubljenim plačilom. Večkrat smo pa preleteli tudi živež, kakor smo se pač pogodili. Sedanje žvajge pa daleč niso več takšne kot prejšnje ter se tudi planšarjem ne godi tako kot se je nam. Sveda si ne smete misliti, da sta se nam cedila mleka in med. Kolikokrat mokri, bolni, kolikokrat smo v nevihtah, ki so višje dosti huje kot v dolini, mogli vztrajati! Tudi razne nesreče so nas obiskovale. Večkrat se je katera žival v gozdu izgubila, poginila ali pa jo je ubila strela. Da nam lastniki niso bili hvaležni, je razumljivo, vendar pa mora vsak s slabim kolikor toliko računati. Nobeden pastir tudi ni prav zdrav, ker menjavanje vremenskih prilik in izpostavljenost nista zaveznika zdravja. V tem je planšarsko življenje silno težko, čeprav si ga izletniki predstavljajo kot nekaj zelo lepega!«

Pri starem ogljarju

»Kako se imate, oče, pri kuhanju oglja?«
»Odkar je šmentana gospodarska kriza tako hudo pritisnila, smo tudi mi ogljarji precej zadaj. Ne sicer pri delu — saj ga je, hvala Bogu, še vedno

dovolj, ampak pri plačilu. Denar je pa tudi na Pohorju vladar in v marsičem še neizprosnejši kot pri vas v dolini. Saj vse razen vode kupimo! Komaj dvanajst par imam pri kilogramu! Koliko je to! V tistih dobrih časih smo imeli veliko več. Obično nas tlačijo pomanjkanje. Tole veliko kopo, v katero je zloženih 80 m³ bukovih in drugih drv, bom kuril tri tedne. Skuhal bom okrog 8.000 kg lepega oglja. Sedaj si pa lahko predočite, koliko znaša azasluzek!

»Vem za druge stanove, ki ves mesec toliko ne zaslužijo!«

»Je res, ampak mi ne prejmemo denarja v roke. Gospodar nam da samo nakaznico za trgovino. Imam štiri otroke in ženo. Obleda gre in obutev in vsako slabo vreme mi nagaja. Naše delo traja vse leto. Drva nam vedno semkaj pripeljejo. Jaz kopo samo postavim, zakurim in pazim, da ni motenj. To tudi v nedeljo. Sicer je to delo še precej naporno in zelo odgovorno. Tukaj malokdaj vidim kakega tučca in me veseli, da sva se videla. Le pridite še kaj!«

Pri molččem drvarju

»Ja, težavno je drvarjevo življenje v planinskih gozdovih! Edini užitek se nam nudi včasih pri glazku vina v gostilnici v dolini, kjer si privežemo dušo h telesu, saj se nam večkrat zdi, da nam hoče uiti. Za naš poklic ne more biti vsak. Ineti mora veselje do samote in telesno moč. Sekira in žaga velikemu številu Pohorčev daje zaslužek. To že od nekdaj.«

»Kako z delom in plačilom?«

»Kakor sem že povedal, je delo težko. Vedno sklonjen, vedno ob tleh. Pri podiranju, žaganju in spravljaju po rižah je silno trpljenje in zelo nevarno. Mnogo se jih je že smrtno ponesrečilo in pobilo. Delamo čez vse leto. Stanujemo v kolibah, kjer okrog ognja prenočujemo. Skupaj si tudi kuhamo. Vsak prinese za en teden živil s seboj. Plača slaba — 25 din dnevno. Zime in poletnih neviht pa smo že vajeni. Sicer pa smo vsi bolj bolni. Prehlad, revmatizem in išias so naši stalni prijatelji. To so najbrž zgolj drvarske bolezni.«

To so trije naši ljudje, šestero pridnih rok.

50 let brivske organizacije

Poročali smo že, da proslavi »Združenje brivcev, frizerjev in kozmetikov v Ljubljani« v nedeljo, 14. in v ponedeljek, 15. novembra 1937 pomemben jubilej, proslavo polstoletnega obstoja organizacije. Iz skromnih začetkov se je društvo, ki je pred 50 leti delovalo samo za Ljubljano, razvilo v močno organizacijo, ki vključuje vse brivce, frizerje in kozmetike v dravski banovini.

Petdesetletnico bodo proslavili z delom, prirede veliko nagradno frizersko tekmovanje: v nedeljo ob 16 nastopijo v zgornjih prostorih »Kazinec« vjenke in pokažejo, kaj znajo v železni in vodni ondulaciji, ob 17 nastopijo pomočniki in pomočnice z obema ondulacijama in »Postiche-frizurami«, mojstri in mojstrice pa ob 18 v istih panogah. Za konec tekmovanja pa mojstri, pomočniki in vajenci tekmujejo v brzem britju. Šlo bo prav za prav za rekord, čas popol-

nega obritja se bo sukal okrog pol minute! Po tej točki, ki bo prva te vrste v Ljubljani, sledi zabava, ob 22 pa razdelje dragocena častna in praktična darila in diplome, ki so delo akad. slikarja H. Smrekarja.

V ponedeljek, 15. t. m. bo ob 9 dopoldne v stolni cerkvi sv. maša zadušnica za pokojne člane Združenja, ob 11 v veliki dvorani Zbornice za TOI svečana seja, ob 13 banket v »Zvezdic«, popoldne pa skupni izlet v ljubljansko okolico. Prijavljenih je veliko udeležencev, strokovnih tovarišev iz Slovenije in močne delegacije iz vseh ostalih krajev naše države. Dobiček prireditve je namenjen pokojniškemu skladu, iz katerega se bo nekaj zgradil dom za onemoglo člane Združenja.

Nasim vrlim brivcem tudi mi k lepemu jubileju iskreno čestitamo!

V megli: avtobus v osebni avtomobil

Usodno trčenje na cesti blizu Konjic

Maribor, 8. novembra.

Danes zjutraj se je pripetila na državni cesti v bližini Konjic avtomobilska nesreča, ki je usodno zadela same Mariborčane. Trčili sta skupaj dve mariborski vozili, avtobus mestnih podjetij mariborskih in pa osebni avto primarija pljučnega odseka mariborske bolnišnice dr. Franja Radšla. Bilo je današnje jutro zelo megleno in zlasti okrog Konjic v mokrotni nižini proti Tepanjem je bila megla gosta, da bi jo lahko kar rezal. Ni se videlo niti par pediti pred seboj. V to neprodno maso sta vozila s skrajno previdnostjo dva avtomobila drug proti drugemu. Mariborski avtobus je prihajal napolnjen s potniki iz Maribora, dr. Radšel pa se je vozil iz Konjic proti Mariboru. Bilo je pol osmih, ko sta se obe vozili naenkrat, kak kilometer od Konjic, znašli drugo pred drugim. Šoferja sta opazila nevarnost šele takrat, ko je bilo že prepozno. Kljub temu, da sta vozila počasi in da sta skoraj istočasno z vso silo zavrla, ni bilo več mogoče preprečiti nesreče, ker sta zagledala drug drugega šele na nekaj metrov daljave. Za ogromni in težki Diesel avtobus ni bilo to trčenje sicer prav nič nevarno, pač pa se je znašel v nevarnosti mali avtomobil primarija dr. Radšla. Levi blatnik avtomobila ga je zadel ter ga postavil na zadnja kolesa, nato pa ga je tiščal nekaj metrov pred seboj na cesti ter ga pri tem trl in mečkal, da je karoserijo popolnoma stisnilo. V avtomobilu sta bila primarij dr. Radšel, ki je šofiral in njegova soproga Zora. Ko je avtobus obstal, so šofer in prestrašeni potniki planili na cesto ter začeli reševati ponesrečena iz osebnega avtomobila. Dr. Radšla in njegovo soprogo so s težavo oprostili s sedežev, na katere jih je pritisnila strta karoserija. Poškodbe obeh so se na prvi pogled zdele zelo nevarne, pozneje pa so ugotovili, da je dr. Radšel dobil le manj nevarne praske od razbite šipe in pa živčni napad, dočim je njegova soproga prav resno poškodovana. O nesreči so bili obveščeni mariborski reševalci, ki so takoj prilihtili na mesto nesreče, ter prepeljali primarija dr. Radšla in njegovo soprogo v bolnišnico. Pri pregledu so ugotovili, da ima gospa strti obe ključnici, dve rebri in medenico. Na mesto nesreče se je odpeljala tudi komi-

sija, da ugotovi, kaj je vzrok trčenja. Kakor smo zvedeli, ne zadene nobenega šoferja krivda, nesrečo je zakrivila samo gosta megla in nepredviden slučaj.

Luthrovo predavanje - jutri

10.000 let je stara zgodovina smuči, in v tej zgodovini igrajo naše Bloke odlično vlogo, saj smo izmed narodov izven severnih pokrajin edini, ki smo poznali pred 700 ali 1000 leti že smuči. O tej naši vlogi v smučski zgodovini, o mnogih zanimivostih razvojnih obdobjih smučke pa vse do naše Planice in aerodinamičnega smučanja nas poveda na svojem predavanju v sredo, 10. t. m., v frančiškanski dvorani Carl J. Luther. Zivahno in duhovito je njegovo predavanje, ki ga spremljajo originalni diapozitivi, filmi in zdrav smučarski humor.

Huda nesreča v gostilni

Ljubljana, 9. novembra.

Davi se je ob pol 1 ponoči zgodila v znani gostilni pri »Strazelnuc« v Ljubljani nesreča, ki ni le dvignila takoj vseh omizij, ampak tudi razburila bližnjo okolico. Med gosti, ki so sedeli v gostilni, je bil tudi uradnik uprave »Jutrac«, Jurca Vili, ki je v svoji družbi razkazoval revolver in njega dejstvo vanje. Napolnjeni samokres je takoj neprevidno obračal v roki, da se mu je ta po nesrečnem naključju sprožil. Ustrelil je samega sebe v trebuh, gostje pa so takoj obvestili postajo, ki je težko ranjenega Jurca takoj pripeljala v bolnišnico, ker so mu nudili prvo pomoč. Stanje ranjenega je resno.

„Umetnost“

Ljubljana, 9. novembra.

Pravkar izšla 3.—4. dvojna številka II. letnika prinaša na uvodnem mestu misli pokojnega T. G. Masaryka o poslanstvu umetnosti, zatem razgovor zastopnikov tako imenovane 4. in 5. generacije slovenskih likovnih umetnikov, slikarjev Mihe Maleša in Zorana Mušiča in za dvajsetletnico smrti slavnega francoskega kiparja Augusta Rodina njegovo izročilo mladim umetnikom. Obširen in pregleden članek uredništva je posvečen eminentno kulturnemu dogodku — otvoritvi Mestnega muzeja v Ljubljani s tremi posnetki notranjstev novih zbirk. Poleg pesniških pripevkov Mirana Jarca, Mihe Maleša, Cvetka Golarja in J. P. Polonskega prinaša revija zanimive vesti iz domačega in tujega umetniškega sveta. Bistveni del revije tvorijo številne, odlično uspele reprodukcije domačih in tujih mojstrov. Zastopani so Černigoj, Mušič, Putrli, Zdenko Kalin, Marij Pregel, Sedej, Kregar, Omersa, Didek, Maja Pregelj, Globočnik, Gorše, Pavlovce, Maleš, Jakac in Santel, od tujih mojstrov pa Stursa, Bourdelle, Simak, Zrzavy, Prochazka, Slaviček in ple-salka Mary Wigman. Arhitekturi je posvečen članek arhitekta Hermana Husa o preureditvi Marijinega trga, s florisnim načrtom in perspektivnim pogledom na preurejeni trg. Revija je v vsakem pogledu izvrstno urejena in je tudi po zunanji opremitvi brezhibno uspešna. Zlasti lepi so oddisi na posebnem krednem papirju za umetnostni tisk. Naroča se pri upravi »Umetnosti«, Ljubljana. Pod turnom 5, in znaša celoletna naročnina za 12 števil 60 din na navadnem papirju in 90 din na umetniškem papirju.

Od tu in tam

B. samostojna demokratska stranka je uveljavila navado, da seje istočasno v dveh krajih. Včeraj so na pr. sejali zagrebški prvaki SDS v Zagrebu ter je sestanek vodil Večeslav Vilder, v Belgradu pa so se zbrali tamkajšnji srbski prvaki SDS, katerim je predsedoval predsednik stranke Adam Pribičević. Le Srđan Budisavljević je včeraj funkcional kot nekaka vez. Zdi se, da se v Zagrebu zbirajo prečasniki Srbi, v Belgradu pa oni iz ozemlja bivše kraljevine Srbije ter iz Vojvodine. Prvaki so na obeh sestankih premlevali politični položaj in načrte, po katerih bodo delali za nedavno sklenjeni sporazum.

Znanca je ubil, ker ni hotel z njim sestati za mizo. Zidar Nikolaj Cerin je zagrebški policiji že predobro znan kot prepirljivec in pretepač, ki zmerom rad izjavi. Včeraj je sedel v gostilni, ko je stopil vanjo tudi mizarski pomočnik Ivan Pihac. Cerin ga je pozval, naj sede k njemu, kar je pa Pihac odklonil. Cerin se je začutil užaljenega in je odšel iz gostilne takoj za Pihacem. Ko ga je dohitel, ga je kresnil z nekim trdim predmetom in mu razbil glavo. Pihac so v zadnjih zdihljajih našli šele neki ljudje, ki jih je pot zanesla skozi samotno ulico. Preden so žrtve pripeljali v bolnišnico, že ni bilo v njej nobenega znaka življenja več. Cerin se izgovarja, da je Pihac ubil iz silobrana.

Veliko število Nemcev se je prijavilo za obisk našega Jadrana pozimi. Nemci bodo v večjih skupinah v decembru in januarju obiskali Dalmacijo in se ustavili tamkaj po nekaj dni. Običajno je že, da Dalmacija pozimi razen Dubrovnika nima obiskovalcev, ker je pač podnebje tako, da še ne ustvarja tistih pogojev, ki so nujni za obstoj zimskih letovišč. Vendar so se v Dalmaciji začeli oglašati nekateri, ki zahtevajo, da tujskoprometne organizacije izdajo v raznih evropskih jezikih prospekte za zimsko sezono v Dalmaciji. Po njihovem mnenju le zato ni pozimi tujecev v Dalmaciji, ker v tej smeri sploh nobene propagande ni bilo. Pravijo pa tudi, da Dalmaciji ne odjeda tujecev nobena zlohotna propaganda v tujini, temveč leži krivda v njih samih.

Hrvaške zadruge v Dalmaciji bi se rade združile v močno zvezo. Tako želijo bi izrazili člani splitske zadruge zveze, ki se bori z velikimi težavami. Za zadružno zvezo je že večkrat na merodajnih mestih prošila za podporo, vendar so bile do sedaj vse prošnje zaman. Zveza je tudi sicer, da bo začela z združnimi tečajji, kakor se v Ljubljani vrše že dolga leta. Tudi zadružno misel se ojačuje. V splitsko zvezo je pristopilo 12 novih združenj, ustanavlja se pa še novih 12.

Strašna rodbinska tragedija se je odigrala v nedeljo v Kukljici na otoku Ugljanu blizu Sibenika. 60 let stari kmet Peter Lisica je ubil sina, drugega hudo ranil, nakar se je hotel še sam vreči z neke skale v morje, pa so ga orožniki pravočasno prišli in mu namero preprečili. Oče in oba sinova so živeli pod istim krovom. Nedavno sta se sinova sklenila poročiti, vendar bi rajši šla od hiše proč, da bi onemogočila običajne spore, ki nastajajo med sinovimi in tati. Čim sta sinova očetu razodela svojo načrt, se je oče razlogotil, ker na noben način ni hotel pred svojo smrtjo razdeliti svojega posestva. Od tega časa so se prepripi v hiši stalno vrstili. Sinova sta postala še bolj odločna. Ker oče ni hotel privoliti v delitev posestva, sta sama obrala vse oljke in denar obdržala zase. Spet se je razvnel prepir ter je oče potegnil nož in enega sina zabodel v srce, drugega pa močno oklal. Čim se je svojega dejanja zavedel, je hotel skočiti v morje.

V hiši pravoslavnega svečenika Ivčiča blizu Samobora je bil pred dnevi izvršen zločin, katerega žrtev je postala arhimandrita kuharica. Zločinec je oklal kuharico, nato pa prebrskal vse, ker je iskal denar. Odsel ga je le malenkost, ker je spregledal v kotu neke omare 60 jurjev in vložno knjižico za 300.000 dinarjev. Kuharica se je v bolnišnici spet zavedla in po sliki spoznala napadalca v osebi nekega elektromonterja, ki je bil nekaj časa pri arhimandritu v službi. Monter je bil znan zločinec, ki ga je svečenik sprejel v službo, ne da bi vedel za njegove grehe. Pozneje ga je odpustil, ker z njegovim delom ni bil zadovoljen. V času svoje službe pa je monter zavohal, da ima duhovnik precej denarja in ga je prišel kasneje iskat.

Pet ljudi je rešil gotove smrti orožnik Jure Milas v Usikolini. Ko je orožnik ponoči korakal na službenem obhodu mimo barake, v kateri so stanovali delavci, je začel zdihovalje. S silo je vlomil vrata in našel pet delavcev nezavestnih, zastrupljenih s plinom, ki je uhajal iz preproste pečice, katero so delavci na večer zakurili z ogljem. Orožnik je delavce izvlekel iz sobe in jih po vrsti z umetnim dihanjem spravil k zavesti.

Zaradi dekleta je rudar Janez Sekirnik v Bukovčici zaklal svojega prijatelja Tomaža Stofana. Oba rudarja sta se zaljubila v Zorco Radoševićo. Čim pa je zvedel drug o drugem, da se sučeta okrog istega dekleta, je bilo njunega prijateljstva konec. Še bolj pa je bil Sekirnik hud, ko mu je Tomaž rekel, da bo Zora njegova ali pa od nikogar. Te besede so spravile Janeza pokonci, vendar je bil Tomaž hitrejši. Skočil je na nasprotnika in ga zgrabil za vrat. V sili je Janez potegnil nož in sunil Tomaža tako nesrečno, da je v nekaj minutah izdihnil. Sodišče, ki je Janezu sodilo, je verjelo njegovemu zagovoru in ga oprostilo.

Pogodba, ki sta jo naša država in družba za zračni promet »Aeroput« sklenili pred deseti leti, bo v kratkem potekla. Sedaj teko pogajanja za novo pogodbo, ki pa bo nekoliko spremenjena. Baje bo družba prejela večjo podporo s strani države, da bo mogel »Aeroput« povečati število linij, nakupiti še nekaj letal in preurediti ter nanovo zgraditi še nekaj letališč. Od mednarodnih zvez se zdi, da bo najprej vpeljana črta med Zemunom in Milanom ter Zemunom in Berlinom.

Trgovci v Hrvatskem Primorju se potegujejo za uvedbo pokojninskega zavarovanja tudi za trgovce. Izpostava zagrebške trgovske in obrtniške zbornice na Sušaku je sklicala trgovce na zborovanje, na katerem se bo prebrala predlog, naj bi se trgovci zavarovali za pokojnino. Če bodo trgovci v vsem tem edini, bodo predloge poslali tudi drugim trgovskim zbornicam.

Včeraj so za zaključek proslav ob 150 letnici rojstva Vinka Stefanovića Karadžića odprli v Loznici Dom kulture. Poleg predstavnikov vlade in znanstvenih zavodov je govoril tudi metropolit Dositej, ki je slavil Karadžića kot enega največjih sinov svetosavske pravoslavne cerkve.

Sveto pismo predelano v roman

Nikjer menda Svetega pisma tako radi ne bero, kakor na Angleškem. Pravijo, da te knjige tam več prodajo, kot katerekoli druge, celo več, kot najbolj napetih romanov iz nekdanjih in sedanjih časov. To Sveto pismo seveda na Angleškem ne izhaja v takšni obliki, kakor ga poznamo mi. Tam si dovolijo malo več svobode, ker se jim v prvi vrsti ne gre za to, da bi morda oznanjali evangelij, pač pa, da bi razni založniki, pisci in knjigarnarji čim več zaslužili. Kako iznajdljivi so Angleži v tem oziru, pove dovolj zgovorno oblika, v kakršni je zadnje čase prišlo tam na dan Sveto pismo. Ta nova izdaja nosi naslov: Sveto pismo, prirejena kot literarno delo.

Tej izdaji Svetega pisma, ki je bila prej bolj kot molitvenik, so dali torej zunanjo obliko romana. Knjiga ni več označena po odstavkih in tiskana v dveh kolonah kot prej, pač pa je numerirana s številkami po straneh in teče besedilo brez posameznih poglavij kar naprej. Na ta način so Angleži skušali doseči, da bi ljudje to knjigo še bolj kupovali. Že zunanja oblika naj bi torej napravila bolj uspešno reklamo. Sveto pismo naj bi ljudje ne brali samo ob nedeljah in v cerkvi ali pa v najbolj bridkih urah, kadar se potihem že približuje smrt in je človeka le malo strah pred tem, kar utegne priti onstran groba, pač pa naj bi bila to vsakdanja

knjiga za vsakogar. Prebiral naj bi jo n. pr. tudi zvečer ob ognjišču, mogoče celo na podzemski železnici in v avtobusu, ko se vozi na delo ali od dela domov. Če so to knjigo na Angleškem dosedaj smatrali kot molitvenik, jo bodo odslej lahko občudovali bolj kot veliko in duhovito literarno novost. Gotovo je bilo prej dosti takšnih, ki so poznali iz Svetega pisma le ta ali oni odstavek. O vseh teh sedaj na Angleškem založniki računajo, da bodo knjigo vsaj enkrat prebrali od začetka do konca, predvsem pa seveda, da jo bodo kupili.

Knjiga je tudi na zunanjo zelo vabljivo opremljena, tako da o njej pravijo, da je njena zunanja oblika vredna vsebine. Tisk je naravnost umetniški. Načrt, kakšne morajo biti črke, je napravil neki kipar. Delo obsega 1200 strani. V cerkvenih in literarnih krogih je knjiga vzbudila izredno zanimanje. Ta angleška izdaja Svetega pisma je po mnenju odgovornih strokovnjakov mojstrsko delo, ki ga sedaj še vse premalo cenijo, kajti to — pravijo — je najdragocenejši biser v angleški literaturi. Pa še celo to pravijo: »Šele tedaj, kadar bodo ljudje brali Sveto pismo tako kot kak roman, se bodo zavedali, kako veliko je to delo.« Na Angleškem morajo pa res biti versko zelo trdni ljudje, če jim morajo Sveto pismo predelati v roman, da ga bero!

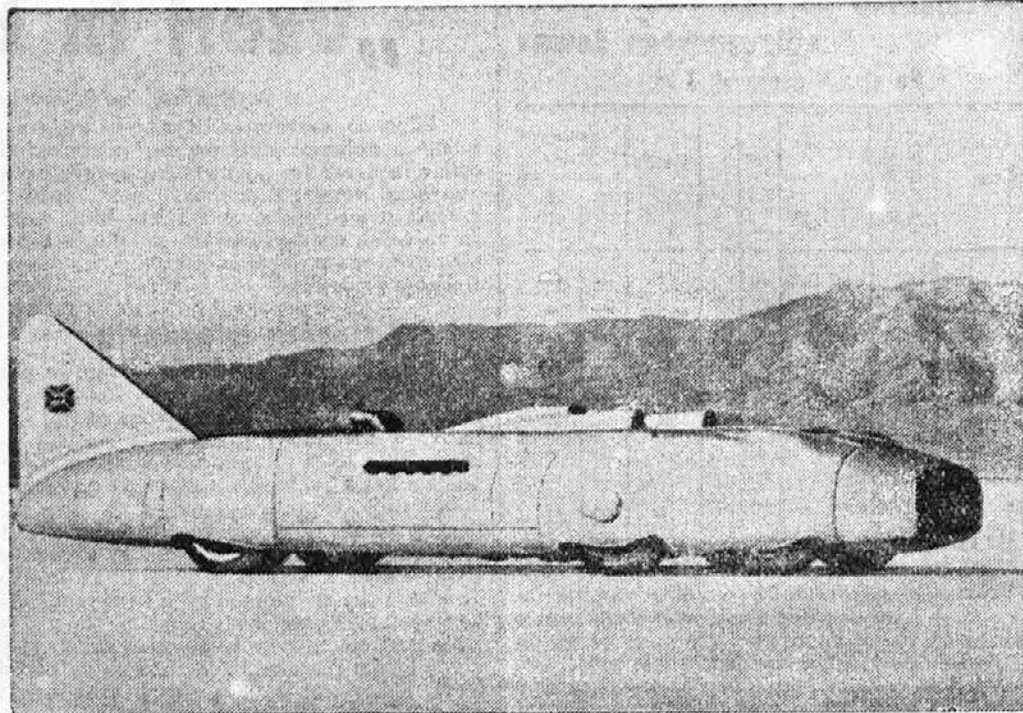
„V Moskvi ni prostora za avtogaraže...“

Moskva, ruska prestolnica, vendar ni majhno mesto! Če pa pravijo, da v njem ni na razpolago nič več kot bore 500 taksijev, bi človek res kmalu mislil, da to ne more biti bogve kakšno velenje. Pa jih menda res nima več. To bridko resnico mora pač okusiti tisti, ki se v hipu znajde na moskovskih ulicah in bi se rad zaradi nujnih opravkov poslužil taksija. Zlepa ga ne najde, da bi bil še na razpolago. Pravijo, da je ponavadi vse zasedeno. Najhitreje ga najde, če hitiš peš pred gledališče ali pred hotel »Metropol« in tam čakaš, dokler se kak avtotaksi ne pripelje. Tam je baje treba čakati več ur, potem se še lahko vseh dvajset avto v prepričanju, da bi bil mnogo bolj uporaben, če bi šel kar peš, kamor si bil namenjen.

V velikih ruskih romanah opazujemo večkrat slavne moskovske kočijaže v velikih vlogah. Ti so danes v Moskvi skoro izumrli. Pred svetovno vojno jih je bilo še nekako 20.000 (dvajset tisoč). Kmalu po vojni pa so tudi tem naložili tako velike davke, da se je večina premislila in raje opustila to kočijaško obrt. Zaradi teh visokih davkov so morali izvoščiki tudi prevažanje zelo podražiti in končni

uspeh je bil ta, da se kmalu nihče ni več hotel voziti. Cisto nekaj nasprotnega se je n. pr. zgodilo na Poljskem v Varšavi, kjer so kočijaži prevozno tarifo globoko znižali in s tem zelo uspešno tekmujejo z avtoizvoščiki.

Pa tudi avtoizvoščikom v Moskvi ne gre tako dobro, čeprav nimajo nobene konkurence od strani kočijažev. Zato jih tudi ni več kot 500 vsega skupaj, kar je za takšno mesto, kot je Moskva, na vsak način gotovo mnogo premalo. Pa tudi vseh teh 500 ni namenjenih za vsakega, kdor bi se rad kam peljal. Kakor poroča moskovska »Pravda«, jih mora biti 200 na razpolago različnim oblastnikom, ki potujejo z njimi »službeno«. Toda, merodajni ljudje v Moskvi so tudi že spoznali, da za Moskvu tako majhno število avtotaksijev ne zadostuje. Letos bi moralo biti po njihovem načrtu v Moskvi že najmanj tisoč taksijev, leta 1942 pa naj bi se to število povečalo celo na 9000. Če bodo to število v Moskvi res dosegli, kakor predvideva načrt, ni lahko reči. Pojavila se je pa sedaj še druga težava: Skrbijo jih namreč, kje bodo dobili toliko garaž. Sovjetsko časopisje samo poroča, da dela pri graditvi nove

Dirkalni avtomobil s 6.000 konjskimi silami. Z njim dela poskusne vožnje angl. dirkač Captain George Eysten in sicer v Ameriki. Na vsak način hoče doseči hitrost 400 angleških milj (643,6 km) na uro.

velike garaže, v katero bi lahko spravili do 700 avtomobilov, naravnost sramotno počasi napredujejo. Medtem ko si moskovsko prebivalstvo mnogo obeta od novih načrtov, da dobi Moskva primerno število avtotaksijev, so na drugi strani soferji v velikih skrbih, kam bodo spravljali svoje avtomobile ob slabem vremenu.

Zdi se, da je to veselje Moskovčanov in tudi strah tamkajšnjih soferjev še prezgoden, ker bo najbrž le še kje drugod tudi vzrok tako slabih prometnih razmer. »Ni prostora za avtogaraže«, ta je pa dobra!

Še vedno Skoblin

Preiskave zaradi ugrabitve ruskega generala Millerja v Parizu se še sedaj nadaljujejo, dasi so že zdavnaj pisali, da so zaključene, ter so doslej že dovedle do precej zanimivih odkritij.

General Skoblin, ki je Millerja zvalil v zasedo in sedaj brez sledu izginil, je bil, kakor je razvidno iz številnih papirjev, ki so jih našli na njegovem stanovanju, triobrazen breznačajnej, pravi Judež, ki je delal za vsakega, ki mu je bolj plačal. Imel je zveze z vsemi ruskimi izseljenci, ne glede na njihovo prepričanje, ki je bilo caristično, republikansko ali boljševiško. Imel je tudi sezname vseh ruskih društev z njihovim članstvom vred; zasledoval njihovo delovanje in o tem obveščal nasprotujoča si društva in Rusijo. Od leta 1935 je bil ravnatelj »Notranje črte«, organizacije ruskih izseljencev, ustanovljene leta 1927 v Sofiji. Njen prvotni namen je bila kontrašpijonaža, učinkovita služba za odkrivanje sovjetskih vohunov in izdajalcev; pozneje pa se je združila z Zvezo bivših ruskih bojnikov in z Zvezo ruskih prijateljev, dokler ji ni general Miller dal zopet prvotnega namena s Skoblinom na čelu. Kot vodja vohunstva je imel sicer lahko zveze z nasprotniki, kajti čim bolj jih pozna, tem uspešneje se jih lahko brani. Zato ga general Miller ni mogel sumiti ničesar, mu brezpogojno zaupal, ne da bi mu padlo v glavo, da njegovim sovražnikom lahko prav tako koristi, kakor njemu. Najzanimivejše pa so listine, ki kažejo, da so vsi politični umori ruskih izseljencev v Franciji ali Svici v vzročni zvezi, in to že od ugrabitve generala Kutjepova dalje, kakor tudi tatvina Trockijevih papirjev v Parizu, tatvina nekkih drugih listin in celo samomor švedskega »kralja vžigalcev« — Kreugerja.

Prvi sosed: »Prav žal mi je, da so moji piščanci pozabili seme s tvoje njive.«

Drugi sosed: »Nič zato, saj je naša mačka tvoje piščance požrla.«

Prvi sosed: »Čudno naključje, moj voz je pa povozil vašo mačko.«

„Nezaslišana nesramnost“

Kakor znano, je pred nekaj tedni prišlo na tisoče ameriških legionarjev v Francijo, da pokazajo svojem krvave poljane, na katerih so toliko prestali in izgubili toliko dragih tovarišev, katerim so poklonili na grob nekaj vencev.

Eden teh legionarjev pa je šel še dalje v Berlin in po nasvetu svojega konzulata prosil nemške oblasti, da mu dovolijo položiti venec na grob Neznane vojaka v imenu bivših bojnikov.

Zbrali so torej častno spremstvo 12 mož, ki se je z Amerikancem, nosečim kraven venec, odpravilo k spomeniku Neznane vojaka. Slovesnost se je izvršila v redu in vsak je zadovoljen odšel domov. Nekako čez eno uro po dogodku pa je nastalo veliko razburjenje pred spomenikom, na policiji in po vsem mestu.

Ko so namreč nekateri radovednejši začeli ogledovati venec pobliže, so v svoje veliko zaprepačenje brali na traku napis: V imenu bivših ameriških judovskih bojnikov! Taka sramota in žalitev nemškega naroda! Brž so predrznega legionarja poiskali, zagrabili in zaprli, vendar so ga morali kmalu izpustiti, ker sodniki za tak primer še niso bili pripravljeni.

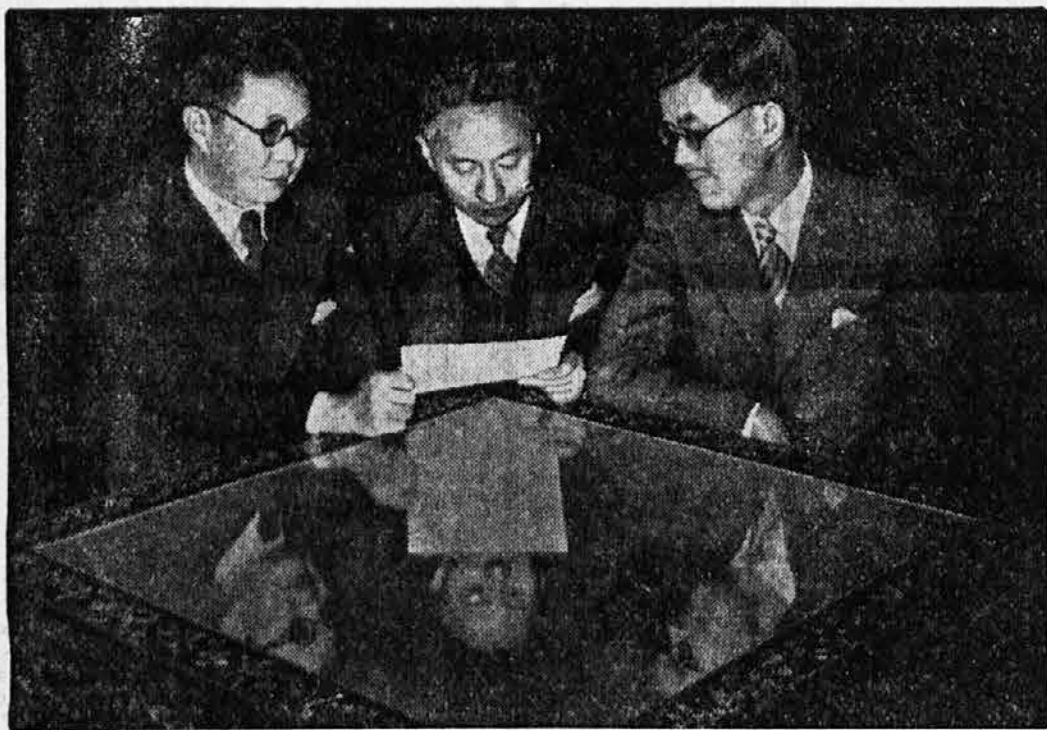
Radio

Programi Radio Ljubljana

Torek, 9. novembra: 11. Solška ura. Napravimo si nekaj modelov jadralnih letal (g. Miroslav Zor) — 12.45 12. Solistične skladbe čeških mojstrov (plošče) — 13.45 Vreme, poročila — 13.45 Čas, spored, obvestila — 13.15 Iz čeških oper (plošče) — 14. Vreme, borza — 18. Koncert Radijskega orkestra: Slovenska glasba — 18.40 Krščanstvo in nacionalizem (univ. prof. g. dr. Fr. Veber) — 19. Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Zabavni tečaj — 20. Večer Josipa Prochazke: Uvodno besedo govori g. D. M. Sijane, poje g. Anton Sladovljen, violina g. prof. K. Rupel, klavir g. prof. M. Lipovšek — 22. Čas, vreme, poročila, spored, 22.15 Koncert češke lahke glasbe (Radijski orkester).

Drugi programi

Torek, 9. novembra: Belgrad: 20. Narodne pesmi; 20.30 Belgrajska filharmonija — Zagreb: 20. Zbor; 20.30 Chopinov koncert; 21. Orkestralni koncert — Dunaj: 19.40 Pestra glasba; 20.40 Igra; 21.45 Soča; 22.20 Koncert po Lejah — Budimpešta: 19.50 Igra; 21.55 Ciganska glasba; 22.40 Operni orkester — Trst: Milana; 17.40 Violina; 21. Izbrana glasba; 22.30 Koralni koncert — Rim: 21. Vojaška godba; 22.15 Igra — Praga: 19.15 Orkestralni koncert; 20. Reportaža z vojaške glasbe; 22.35 Večerni koncert — Varšava: 20. Filmska plesna glasba; 21. Sinfonični koncert; 22. Violina; 22.35 Plesna glasba — Nemške postaje: 19.10 Slavnostni koncert — Beromünster: 20.15 Sinfonični koncert — Strassbourg: 21.30 Sinfonični orkester.

Kitajsko zastopstvo na zadnji konferenci v Bruslju: poslanik v Bruslju, poslanik v Londonu in poseben odposlanec, ki je prišel na konferenco s Kitajskega.

M. Jacoby - R. Leigh:

Poročnik indijske brigade

Geoffreyu je zdaj prišlo na misel, da je Elizabeta bila morda o vsem obveščena in da se je morda res malce zaljubila v njegovega brata.

»Draga, povej...«

Elizabeta si je otrlala solze in je rekla čisto tiho:

»Geoffrey, obljubljam ti, da se ne bom nikoli dobila s Per-ryem.«

In sama sebi se je začudila, ko je slišala svoj glas in te svoje besede.

Pogledala je Geoffreya.

On jo je gledal nežno in s skrbjo v očeh.

»Da,« si je rekla, »dobro sem naredila, da sem rekla to. In to obljubo bom držala! V teh dveh mesecih se morda še vse lahko preobrne na dobro.«

In nasmehnila se je.

»Zbogom, dragi! In bodi brez skrbi! Tvoja nevesta sem!«

Vickers jo je poljubil, potem pa se je naglo obrnil in odšel s hitrimi koraki.

Človek, ki se boji smrti

Geoffrey je na tej poti prebil devet tednov. Z njim je bilo šestdeset njegovih vojakov in trije častniki: Randall, Barclay in Pearson. Izpolnil je svojo nalogo, čeprav je bila težka. Zdaj, ko se je vračal in je v daljavi že videl indijsko obalo, se mu je zdelo, kakor da se budi iz težke sna.

Spomnil se je vseh nevarnosti, skozi katere je šel v teh sedmih tednih, ko so njegovi ljudje tolikokrat brez strahu zrlili smrti v oči.

»Victoria« med nevihto!...

Kakor lupina je ladja skakala po valovih, ko jih je neko noč ujel vihar. Veliko njegovih ljudi je ležalo bolnih pod krovom,

vihar in valovi so zlomili enega od obeh velikih jamborov, velik val je odnesel dva mornarja, parni kotli bi se bili kmalu razleteli, ko je udarila voda nanje.

Vickers je skoraj ves čas prebil na krovu, podnevi in ponoči. Na poveljniškem mostu se je spoznal s kapitanom in z nekaj častniki. Stari in izkušeni pomorščaki so bili to, ki so med najhujšo nevihto stali brez strahu mirno na svojem mestu. Geoffrey se jim je čutil. Tudi ti ljudje so izpolnjevali svojo dolžnost, a niso se pritoževali, niso tarnali in so vsak dan morali biti pripravljeni na nove nevarnosti. Mesece in mesece dolgo so bili zdoma. Ko jih je Geoffrey gledal, je čutil, da ne dela prav, ko se upira svoji usodi.

Zatem pa je njegov mali oddelek na kopnem doživljal vsak dan nove pustolovščine in spopade z divjimi rodovi... Beduini so jih čakali po zasedah...

Spominjal se je tistega popoldneva, ko so jezdili po nekem klancu, gori na pečinah pa so se nenadno prikazali beduini, ki so jih obsuli z ognjem iz pušk.

Nekaj njegovih vojakov je za vedno ostalo na tem klancu.

Koliko trpljenja je bilo potem treba, da se je nazadnje pogodil z glavarji, ki v začetku niso hoteli prodati svojih konj! Potem je spet bilo treba konje poslati na določena mesta!

Večkrat se je zgodilo, da so jih domačini, ki so jim prodali konje, začeli potem preganjati, da bi jim konje vzeli nazaj.

To je bila brez dvoma najnevarnejša pot, ki jo je Vickers kdaj doživel. Toda dobil je zapoved, katero je moral izvršiti. Vedel je, kaj vse je odvisno od tega, če se mu posreči, da bo konje vkrcal ali ne. Vsi so verjeli v njegovo hrabrost in njegovo sposobnost, tako da jih ni maral razočarati.

Zdelo se je, kakor da je Vickers za vse te dni pozabil na zaročenko. Vse misli je usmeril samo na svojo nalogo, da bi to čim prej in čim bolj izvedel.

Ponoči je v svojem šatoru pregledoval zemljevide, da bi našel najkrajše poti. Hodil je po neznani deželi, po tuji zemlji, zato mu je vse delo bilo še težje.

Randall, Barclay in Pearson so bili sicer dobri tovariši, toda zdaj so se vsi v glavnem zanašali nanj, tako da je moral Vickers bdeti nad vsemi in vse nadzorovati. Bil je v vsem prvi in edini voditelj te odprave.

Zdaj ko se je po izvršeni nalogi vračal v Indijo, se je šele zavedal vseh nevarnih trenutkov, katere je na tej poti preživel.

Vsi so čakali samo njegovih odločitev in naredb in tako je moral sam nositi vso odgovornost. Dnevi so mu zaradi tega tekli tako naglo, da se mu je vse zdelo kakor sanje.

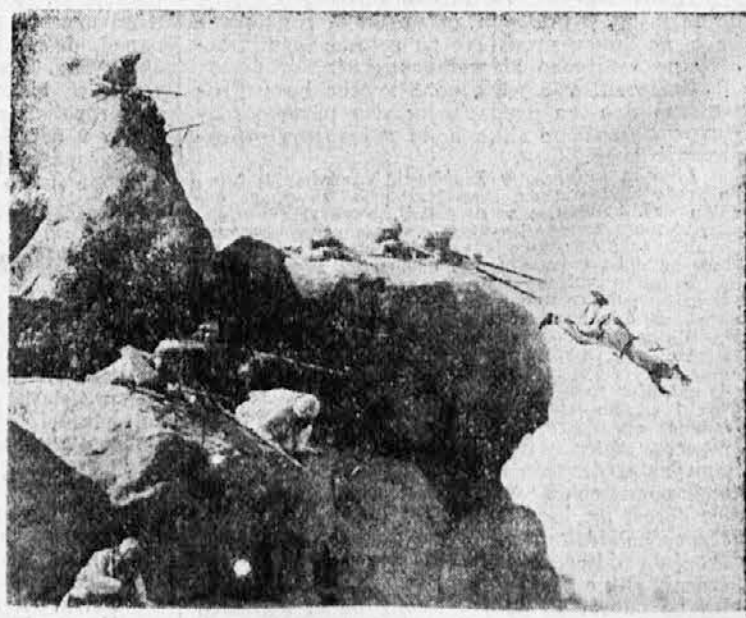

Foto Warner Bros

Na skalah so se prikazali Arabci in začeli streljati.